

Statens vegvesen

30. september 2010

Funksjonskontrakter asfalt

Status og fortsettelsen

Torgrim Dahl /Rolf Johansen

Dekkeprosjektet, Rø

Torgrim:

Hva sier Vegdirektoratets Byggherrestrategi om funksjonskontrakter?

” Funksjonskontrakter skal tas i bruk for å øke mangfoldet i anvendte kontraktstyper, skape konkurranse og utvikle asfaltsektoren ”

Torgrim:

Hva vi prøver å oppnå

For byggherren: Skal på lang sikt være fordelaktig

- Lav årskostnad
- Bedre og mer ensartet kvalitet

For entreprenøren: Lønnsomhet og utvikling

- Det skal lønne seg å legge vekt på høy kvalitet i alle ledd
- Entreprenørens risiko skal ikke øke vesentlig

Generelt: Stimulere fagmiljøet

- Kompetanse- og metodeutvikling til alles nytte
- Regelverket skal være enkelt
- Være attraktivt for alle regioner

Rolf:

Har tenkt å gjennomgå:

- A. Beskrivelse av dagens funksjonskontrakter
- B. Innføring og omfang av funksjonskontrakter:
Virkeligheten vs. Byggherrestrategien
- C. Erfaringer så langt og idéer om videre utvikling
(Teknologirapport 2585).

Hovedprinsipp

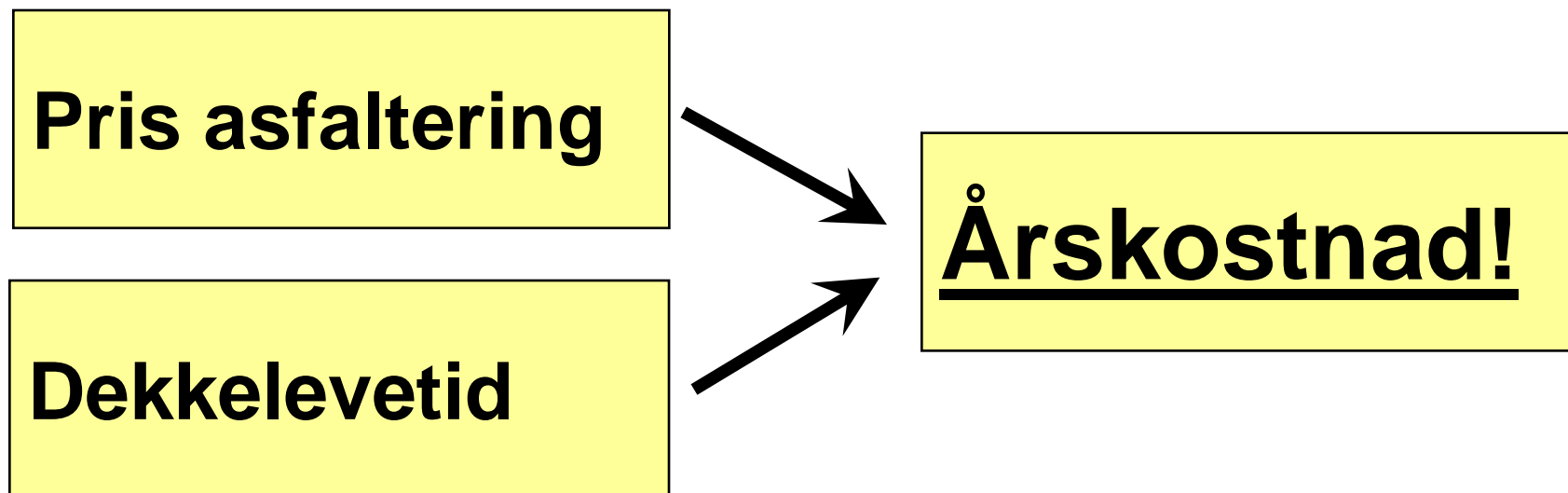
Styrende parametere for kontraktstildeling og oppgjør må være målbare og uomtvistelige.

A. Dagens funksjonskontrakter:

Kontraktsform tatt i bruk 2005

- Er en videreutvikling av tidligere SporUtViklings-kontrakter (SUV).
- Prinsipp: Konkurransen om å tilby den løsningen som gir den laveste årskostnad for byggherren.

A. Dagens funksjonskontrakter:

Utlysning, tildeling, utførelse og oppgjør

1. Byggherren angir periode (år) fram til oppgjør.
2. Entreprenøren velger **tiltak** og gir **pris**.
3. Entreprenøren gir spordybde-garanti for oppgjørstidspunktet. **Dekkelevetid** beregnes.
4. Gunstigste tilbud (**=laveste årskostnad**) vinner konkurransen. → Tildeling.
5. Utførelse: byggherren har redusert kvalitetskontroll
6. Garantiperioden, opptil 7 år: Årlige spormålinger.
7. Oppgjør: Trekk/bonus i oppgjørsåret.

A. Dagens funksjonskontrakter:

"Strynefjellskontrakten" - bonuskontrakt

- Brukt på veger med ÅDT lavere enn 5000, men kan benyttes for alle trafikkgrupper der forholdene ellers er egnet.
- Ikke en tilstandsutviklingskontrakt, men utnytter en funksjonsparameter: Jevnhet etter asfaltering.
- Bonusoppgjør samme år.
- Null økning av risiko for entreprenøren!

B. Innføring og omfang av funksjonskontrakter: *Virkeligheten vs. Byggherrestrategien*

B. Innføring og omfang:

Funksjonskontrakter 2005 – 2010

Høy trafikk ÅDT > 5000

- Pr. i dag har Statens vegvesen en kontraktsportefølje som tilsvarer **167 km** tofelts veg (3 km ble oppgjort i 2009). Alle disse er høytrafikkerte veier, ÅDT > 5000.
- Garantiperiodene: Fra 3 til 7 år.
- Kontrakter med KoloVeidekke, Skanska, Lemminkainen, NCC og Mesta.
- Oppgjør av nye 7 km skal skje i år.

B. Innføring og omfang:

Funksjonskontrakter 2005 – 2010

Lav trafikk ÅDT < 5000

- "Strynefjellskontrakten" bonuskontrakt er brukt i 2008-2009-2010.
- Til sammen brukt på **115 km** tofelts veg pr. i dag

B. Innføring og omfang:

Vegdirektoratets byggherrestrategi for asfaltarbeider

Skiller mellom to typer veg:

Høy trafikk, ÅDT > 5000

("vegoverbygning som i hovedsak tilfredsstiller vegnormalene, vegdekkets levetid bestemmes i hovedsak av vegdekkets kvalitet")

Lav trafikk, ÅDT < 5000

("vegoverbygning som i hovedsak ikke tilfredsstiller vegnormalene, vegdekkets levetid bestemmes i hovedsak av vegfundamentets kvalitet")

B. Innføring og omfang:

Mål for innføring av funksjonskontrakter

%-andel av årlig utlyst veglengde, samlet for riks- og fylkesveger:

Vegnett: Rv og Fv	2009	2010	2011	2012
Høy trafikk, ÅDT>5000	20 %	30 %	40 %	50 %
Lav trafikk, ÅDT<5000			5 %	10 %

B. Innføring og omfang:

Mål for innføring av funksjonskontrakter

Km (to-felts veg) årlig utlyst veglengde, samlet for riks- og fylkesveger:

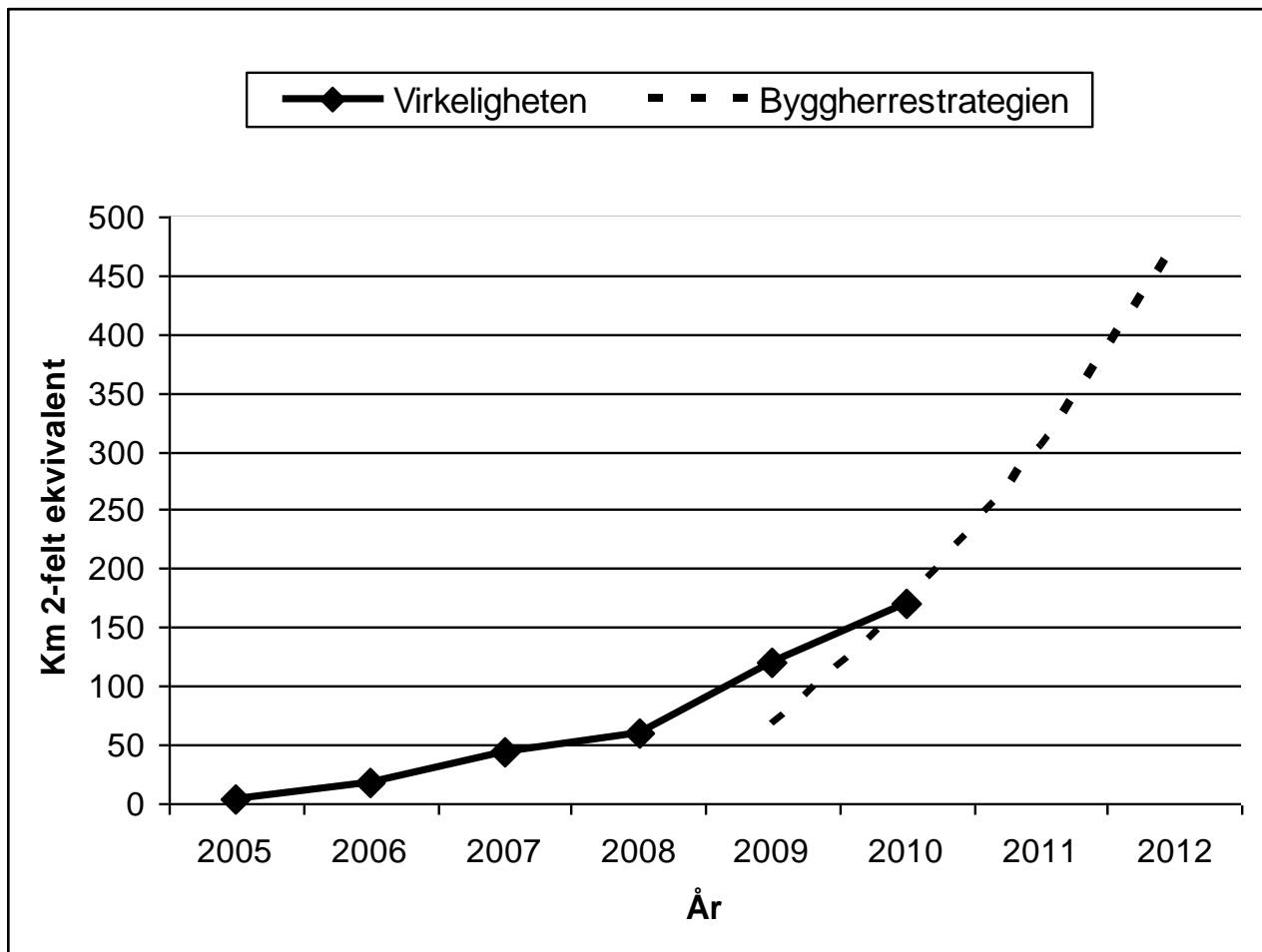
Vegnett: Rv og Fv	2009	2010	2011	2012
Høy trafikk, ÅDT>5000	68	102	136	170
Lav trafikk, ÅDT<5000			75	150

B. Innføring og omfang:

Virkeligheten vs. Byggherrestrategien(2)

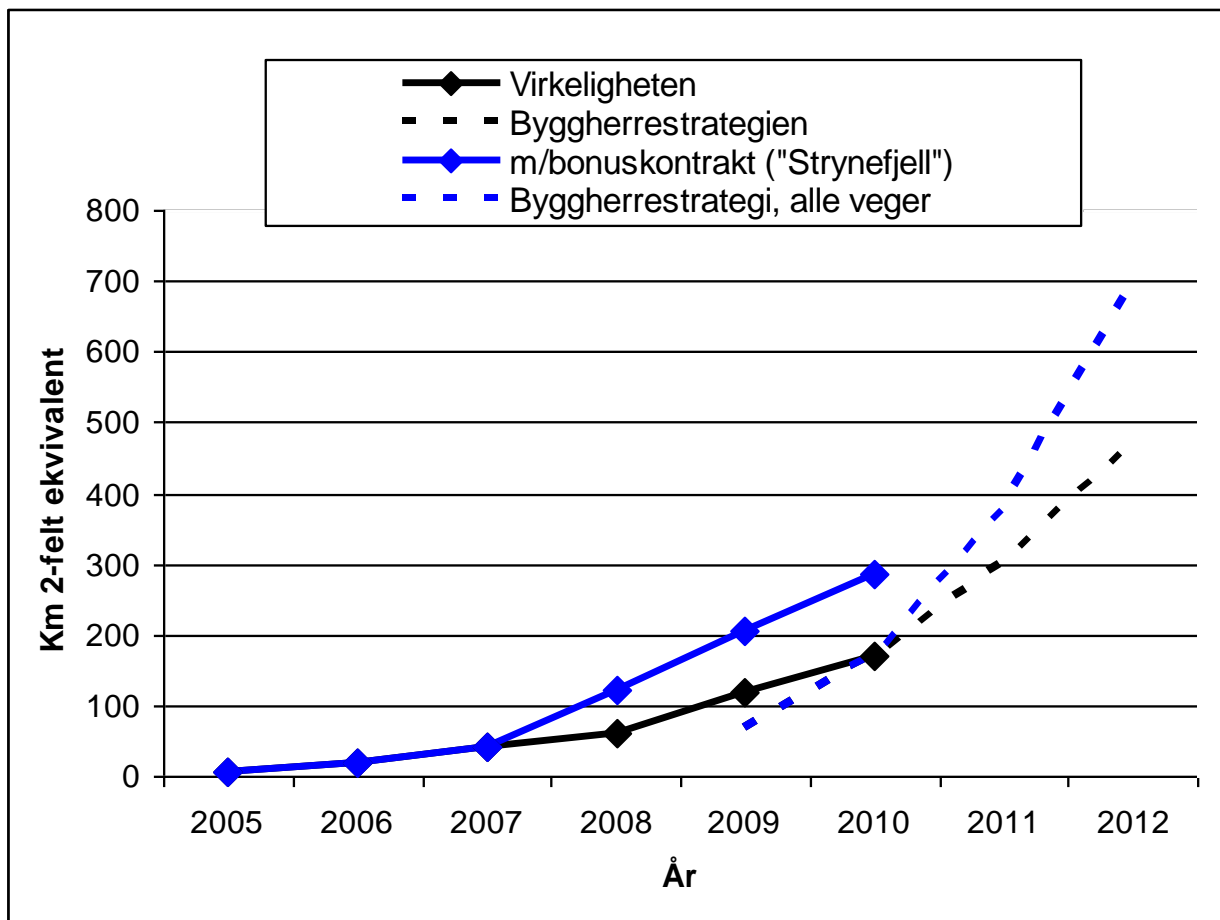
Akkumulert utlyst veglengde, høy trafikk ÅDT > 5000:

B. Innføring og omfang:

Virkeligheten vs. Byggherrestrategien(3)

Akkumulert utlyst veglengde, alle veger (blått):

C. Erfaringer så langt og idéer om videre utvikling

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Styrke ved dagens kontrakt

Ikke stor endring av operasjonene for
entreprenøren

Enkelt prinsipp
(bra for alle)

Direkte kobling til vedlikeholdskostnadene
(bra for byggherren)

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Svakhet ved dagens kontrakt

Egnet **kun** på strekninger hvor sporutviklingen bestemmer tidspunktet for neste dekkefornyelse, i praksis begrenset til det høytrafikkerte vegnettet.

Mye saksbehandling i oppfølging og oppgjør.

Oppgjør mange år etter utførelse = Lite motiverende.

Mangeårige kontraktsperioder er juridisk krevende.

Sårbar for endringer i målemetode eller måleutstyr.

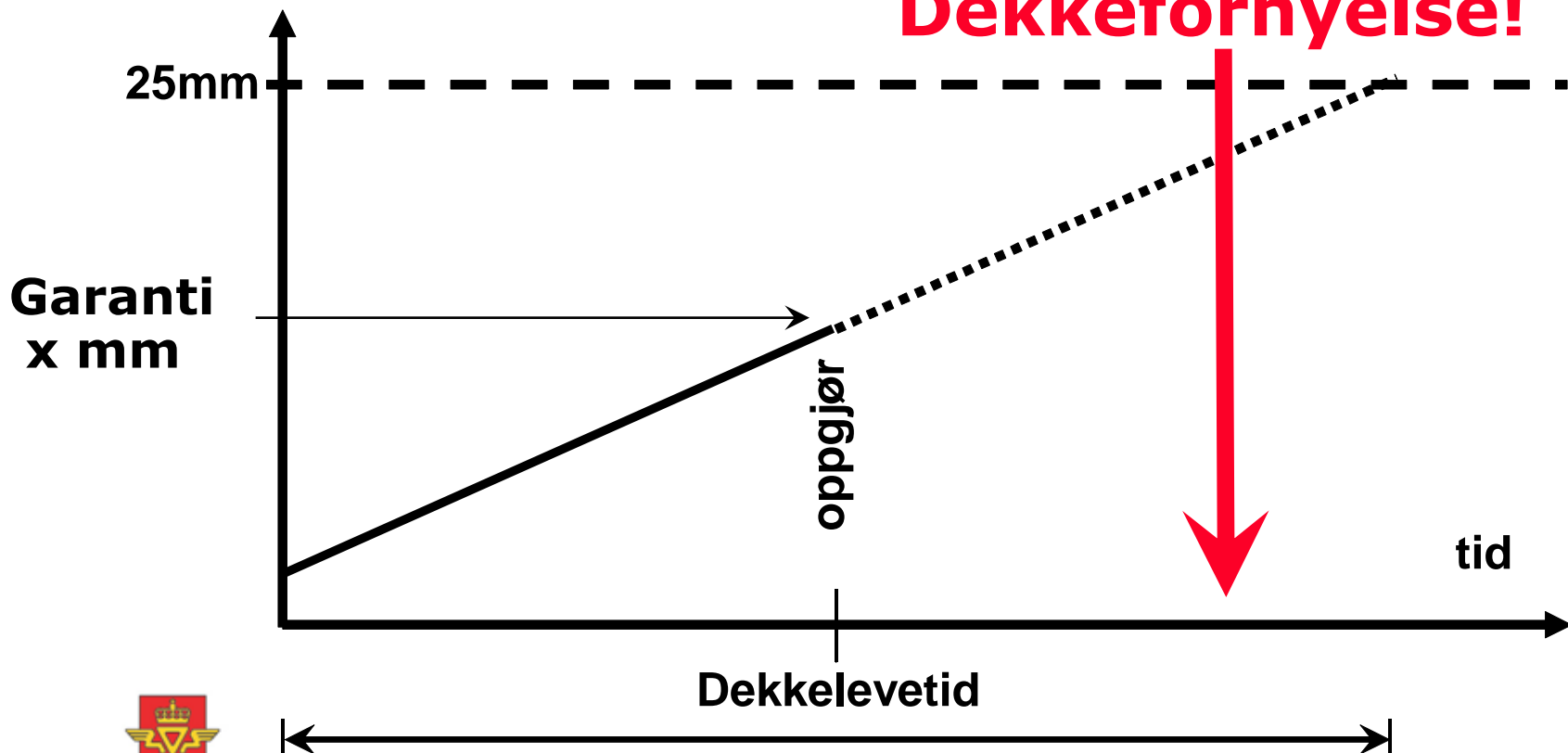
Mye risiko, store pengesummer i oppgjør, entreprenøren tar over ansvar for noe han ikke har bygget, nemlig underlaget.

C. Erfaringer og fortsettelsen: Byggherrens risiko

Eksempel på restriksjon som Rø har lagt inn er minimum **lagtykkelse**. Dette er som prinsipp ikke ønskelig. Likevel...:

**Gjennomslitt:
Dekkefornyelse!**

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Arbeidsgruppe funksjonskontrakter

Arbeidsgruppe med deltagelse fra alle regioner. Ledet av Torgrim Dahl (Rø). Bistand fra Ragnar Evensen, ViaNovaPT.

Formål:

- **Evaluere dagens funksjonskontrakt**
- **Peke på utvikling av nye typer kontrakter**
- **Revisjon av konkurransegrunnlag.**

Rapport på nyåret 2010: Inneholder også en "Gap-analyse" som beskriver hva vi mangler av kunnskap i dag for å oppnå bedre dekkelevetider og bedre kontraktsformer

C. Erfaringer og fortsettelsen: Konklusjoner så langt

- På kort sikt gir dagens funksjonskontrakter ikke entydig besparelse for byggherren, men heller ikke entydig høyere årskostnad sammenlignet med konvensjonelle kontrakter.

NB-1: Variasjonene er betydelige.

NB-2: Det er vanskelig å finne pålitelige parametere for sammenligning, usikre forutsetninger må legges til grunn.

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Konklusjoner så langt(2)

- Funksjonskontrakter fører til utvikling av teknologi og økt kvalitet i utførelsen.

(....men det forekommer "bom" her også.....!)

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Øvrige observasjoner pr. i dag

- Byggelederne sier: *Entreprenørene "legger seg i sælan" for å oppnå et resultat med høy kvalitet!*
- Entreprenørene tar i bruk egne tekniske spesialløsninger.
Det tilbys løsninger som Statens vegvesen i dag ikke etterspør i vanlige reseptkontrakter.
Alle lærer.....også Statens vegvesen.....!
- Entreprenørene bygger mannskap med høy kompetanse.

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Erfaringer mht. saksbehandlingen

- Dagens kontraktsform krever mye saksbehandling, særlig i forbindelse med oppgjør.
- Mye ekstra innsats for å holde oversikt og følge opp tilstanden på de enkelte strekningene med "aktive" funksjonskontrakter.

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Behov for andre typer funksjonskontrakter

- Vi trenger alternative kontraktsformer som supplement til dagens funksjonskontrakt.
- .... blant annet for å tilpasse oss forskjellige behov på de forskjellige deler av vegnettet.
- Motforestilling: Stort antall kontraktsformer er uoversiktlig og kompliserende
- .....men vi trenger nok **flere** enn de to typene som er i bruk i dag!

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Kan vi utnytte egenskapskrav?

- **Piggdekkslitasje**

Test direkte: Prall

- **Deformasjonsegenskaper**

Test direkte: WheelTrack, Nottingham

- **Bestandighet** (forvitring, steinslipp etc.)

Kanskje ikke lett å teste, men har mye å gjøre med inhomogenitet og kvalitet på utførelsen

I dag:

Indirekte tester: Delmaterialenes egenskaper

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Egenskapskrav, hva er utfordringen?

- Inhomogenitet i asfaltdekket er et gjennomgående problem – dårlig utførelse
- Dårlig utførelse blir ikke målt på en sikker måte i dag
- Direkte måling mht. egenskapskrav betyr store, dyre tester som ikke vil bli utført tilstrekkelig hyppig til å beskrive dekkekvaliteten.

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Egenskapskrav, hva er utfordringen?(2)

- Det kreves utviklingsarbeid for å finne en måte for å beskrive god/dårlig utførelse OVERALT!
- Vi må komme fram til et **tall!**
(varmekamera? tekstur? GPS? annet...?)

C. Erfaringer og fortsettelsen:

Idé for å utnytte egenskapskrav

Ved å kombinere **egenskapskrav** med en tallfesting av **utførelsens** kvalitet kan vi oppnå følgende:

- Oppgjør straks etter asfaltering, med rimelig trygghet for å oppnå forventet dekkelevetid.
- Tilpasning til de fleste kontrakter for de fleste forhold på veggen. Redusert risiko.
- Mulighet for gode bonus-/incentivmekanismer.

Vi må stole på at "Varige vegdekker" vil gi oss noen svar!

C. Erfaringer og fortsettelsen: Et skritt videre.....?

Det bør drøftes hvilke andre muligheter man kan ha på lengre sikt, dvs. kontrakter med:

- Flere tiltak i kontraktperioden (lang varighet).
- Lengre vegruter med "nær lik" vegtype.
- Større områder med sammensatt vegnett

Er vi klare for et slikt skritt?

Torgrim:

Videre: Mulig utvikling – 4 faser

- forbedre utførelsen i reseptbaserte kontrakter, perspektiv 1-3 år
- flere mulige bonusmekanismer i reseptkontrakten, a la Strynefjellskontrakten og andre, perspektiv 1-2 år
- bruke dagens kontrakt, perspektiv 1-3 år
- utvikle egenskapsbasert funksjonskontrakt, perspektiv 3-4 år

Torgrim:

Oppsummering

- Det er utviklende og skjerpende for asfalmiljøet at funksjonskontrakter er i bruk.
- Entreprenører som satser langsiktig på utvikling premieres for dette.
- Dette er tjenlig for Statens vegvesen på lang sikt, selv om man ikke kan konkludere med gevinst på kort sikt.

